

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 18 noiembrie 2019
sj.e(2019)7960652

Acte de procedură

**DOMNULUI PREȘEDINTE ȘI MEMBRILOR CURȚII DE JUSTIȚIE
A UNIUNII EUROPENE**

OBSERVAȚII SCRISE

prezentate, în temeiul articolului 23 alineatul al doilea din Protocolul privind Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, de către Comisia Europeană, reprezentată de domni Hannes Krämer și Martin Wasmeier, consilieri juridici, și de domnul Ion Rogalski, membri ai Serviciului juridic al Comisiei Europene, în calitate de agenți, cu domiciliul ales la Serviciul juridic, Greffe contentieux, BERL 1/169, 1049 Bruxelles, acceptând comunicarea prin intermediul e-Curia a tuturor actelor de procedură,

în cauza C-547/19

Asociația „Forumul Judecătorilor din România”,

având ca obiect cererea de decizie preliminară formulată, în temeiul articolului 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene de către Înalta Curte de Casație și Justiție (România), privind interpretarea articolului 2 și a articolului 19 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană, precum și a articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

Comisia Europeană are onoarea să prezinte Curții următoarele observații:

I. CADRUL JURIDIC

A. Dreptul Uniunii Europene

1. Articolul 47 („Dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil”) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) prevede următoarele:

„Orice persoană ale cărei drepturi și libertăți garantate de dreptul Uniunii sunt încălcate are dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei instanțe judecătorești, în conformitate cu condițiile stabilite de prezentul articol.

Orice persoană are dreptul la un proces echitabil, public și într-un termen rezonabil, în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, constituită în prealabil prin lege. Orice persoană are posibilitatea de a fi consiliată, apărută și reprezentată. [...].”

2. Potrivit prevederilor articolului 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), *„Uniunea se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților. Aceste valori sunt comune statelor membre într-o societate caracterizată prin pluralism, nediscriminare, toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați.”*
3. Articolul 19 alineatele (1) și (2) din TUE prevăd următoarele:

„(1) Curtea de Justiție a Uniunii Europene cuprinde Curtea de Justiție, Tribunalul și tribunale specializate. Aceasta asigură respectarea dreptului în interpretarea și aplicarea tratatelor.

Statele membre stabilesc căile de atac necesare pentru a asigura o protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii.

(2) [...] Judecătorii și avocații generali ai Curții de Justiție, precum și judecătorii Tribunalului sunt aleși dintre personalitățile care prezintă toate garanțiile de independență și care întrunesc condițiile prevăzute la articolele 253 și 254 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. [...].”

B. Dreptul național

4. Articolele 124-126 din Constituția României prevăd, în ceea ce privește instanțele judecătorești, următoarele:

„Articolul 124 - Înfăptuirea justiției

- (1) Justiția se înfăptuiește în numele legii.*
- (2) Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți.*
- (3) Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii.*

Articolul 125 – Statutul judecătorilor

- (1) Judecătorii numiți de Președintele României sunt inamovibili, în condițiile legii.*
- (2) Propunerile de numire, precum și promovarea, transferarea și sancționarea judecătorilor sunt de competența Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii sale organice.*
- (3) Funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.*

Articolul 126 – Instanțele judecătorești

- (1) Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.*
- (2) Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege.*
- (3) Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.*
- (4) Compunerea Înaltei Curți de Casație și Justiție și regulile de funcționare a acesteia se stabilesc prin lege organică.*
- (5) Este interzisă înființarea de instanțe extraordinare. Prin lege organică pot fi înființate instanțe specializate în anumite materii, cu posibilitatea participării, după caz, a unor persoane din afara magistraturii.*
- (6) Controlul judecătoresc al actelor administrative ale autorităților publice, pe calea contenciosului administrativ, este garantat, cu excepția celor care privesc raporturile cu Parlamentul, precum și a actelor de comandament cu caracter militar. Instanțele de contencios administrativ sunt competente să soluționeze cererile persoanelor vătămate prin ordonanțe sau, după caz, prin dispoziții din ordonanțe declarate neconstituționale.”*

5. Titlul V din Constituția României cuprinde următoarele dispoziții cu privire la Curtea Constituțională:

„Articolul 142 - Structura

- (1) *Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției.*
- (2) *Curtea Constituțională se compune din nouă judecători, numiți pentru un mandat de 9 ani, care nu poate fi prelungit sau înnoit.*
- (3) *Trei judecători sunt numiți de Camera Deputaților, trei de Senat și trei de Președintele României.*
- (4) *Judecătorii Curții Constituționale aleg, prin vot secret, președintele acesteia, pentru o perioadă de 3 ani.*
- (5) *Curtea Constituțională se înnoiește cu o treime din judecătorii ei, din 3 în 3 ani, în condițiile prevăzute de legea organică a Curții.*

Articolul 143 – Condiții pentru numire

Judecătorii Curții Constituționale trebuie să aibă pregătire juridică superioară, înaltă competență profesională și o vechime de cel puțin 18 ani în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior.

Articolul 144 - Incompatibilități

Funția de judecător al Curții Constituționale este incompatibilă cu oricare altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul juridic superior.

Articolul 145 – Independența și inamovibilitatea

Judecătorii Curții Constituționale sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe durata acestuia.

Articolul 146 - Atribuții

Curtea Constituțională are următoarele atribuții:

[...]

d) hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele, ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată și direct de Avocatul Poporului;

e) soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor

două Camere, a primului-ministru sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii;

[...]

Articolul 147 – Deciziile Curții Constituționale

(1) Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

[...]

(4) Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor.”

6. Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevede la articolele 98-101, în ceea ce privește răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor, următoarele:

„Art. 98. - (1) Judecătorii și procurorii răspund disciplinar pentru abaterile de la îndatoririle de serviciu, precum și pentru faptele care afectează prestigiul justiției.

(2) Răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor militari poate fi angajată numai potrivit dispozițiilor prezentei legi.

Art. 99. - Constituie abateri disciplinare:

[...]

o) nerespectarea dispozițiilor privind distribuirea aleatorie a cauzelor;

[...]

Art. 100. - Sancțiunile disciplinare care se pot aplica judecătorilor și procurorilor, proporțional cu gravitatea abaterilor, sunt:

a) avertismentul;

b) diminuarea indemnizației de încadrare lunare brute cu până la 25% pe o perioadă de până la un an;

c) mutarea disciplinară pentru o perioadă efectivă de la un an la 3 ani la o altă instanță sau la un alt parchet, chiar de grad imediat inferior;

d) suspendarea din funcție pe o perioadă de până la 6 luni;

d¹) retrogradarea în grad profesional;

e) excluderea din magistratură.

(2) Prin derogare de la dispozițiile legilor speciale care reglementează răspunderea disciplinară, sancțiunile disciplinare care pot fi aplicate pentru abaterile disciplinare prevăzute la art. 99 lit. b), d) și t) teza întâi nu pot consta în cele prevăzute la art. 100 lit. a)-d).

Art. 101. - Sancțiunile disciplinare prevăzute la art. 100 se aplică de secțiile Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii sale organice."

7. Articolul 24 alineatul (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, cu modificările și completările ulterioare (denumită în continuare „Legea nr. 304/2004”) prevede următoarele:

„Completele de 5 judecători judecă apelurile împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, judecă recursurile în casație împotriva hotărârilor pronunțate în apel de completele de 5 judecători după admiterea în principiu, soluționează contestațiile împotriva încheierilor pronunțate în cursul judecății în primă instanță de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, soluționează cauzele în materie disciplinară potrivit legii și alte cauze date în competența lor prin lege.”

8. Articolul 29 din Legea nr. 304/2004, în forma în vigoare până la data de 20 februarie 2019, prevede următoarele:

„Articolul 29 - (1) Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție are următoarele atribuții:

a) aprobă Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă, precum și statele de funcții și de personal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție;

b) propune Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii judecătorii care vor face parte din comisiile de concurs pentru promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție;

c) propune Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii numirea, promovarea, transferul, suspendarea și încetarea din funcție a magistraților-asistenți;

d) organizează și supraveghează rezolvarea petițiilor, în condițiile legii;

e) propune proiectul de buget al Înaltei Curți de Casație și Justiție;

f) exercită alte atribuții prevăzute în Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(2) Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție este prezidat de către președinte, iar în lipsa acestuia, de către un vicepreședinte.

(3) Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție se întrunește trimestrial sau ori de câte ori este necesar, la convocarea președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, a unuia dintre vicepreședinți sau la solicitarea a cel puțin 3 dintre membrii săi.

(4) Hotărârile Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție se adoptă cu votul majorității membrilor săi.”

9. În forma modificată și completată prin Legea nr. 202/2010, articolul 32 din Legea nr. 304/2004, care reglementează compunerea completurilor de cinci judecători din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, avea următorul cuprins:

„Art. 32. - (1) La începutul fiecărui an, în materie penală se stabilesc două complete de 5 judecători formate numai din judecători din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(2) În alte materii decât cea penală se stabilesc la începutul fiecărui an două complete de 5 judecători.

(3) În compunerea completelor prevăzute la alineatul (2) intră, de regulă, judecători specializați, în funcție de natura cauzei.

(4) Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție aprobă compunerea completelor de 5 judecători. Judecătorii care fac parte din aceste complete sunt desemnați de președintele sau, în lipsa acestuia, de vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție. Schimbarea membrilor completelor se face în mod excepțional, pe baza criteriilor obiective stabilite de Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(5) Completul de 5 judecători este prezidat de președintele sau vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție. În lipsa acestora, completul poate fi prezidat de un președinte de secție desemnat în acest scop de președintele sau, în lipsa acestuia, de vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(6) Cauzele care intră în competența completelor prevăzute la alineatele (1) și (2) vor fi repartizate aleatoriu în sistem informatizat.”

10. În forma modificată și completată prin Legea nr. 255/2013, articolul 32 din Legea nr. 304/2004 avea următorul cuprins:

„Art. 32. - (1) La începutul fiecărui an, în materie penală se stabilesc complete de 5 judecători formate numai din judecători din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(2) În alte materii decât cea penală se stabilesc la începutul fiecărui an două complete de 5 judecători.

(3) În compunerea completelor prevăzute la alin. (2) intră, de regulă, judecători specializați, în funcție de natura cauzei.

(4) Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție aprobă numărul și compunerea completelor de 5 judecători, la propunerea președintelui Secției penale. Judecătorii care fac parte din aceste complete sunt desemnați, prin tragere la sorți, în ședință publică, de președintele sau, în lipsa acestuia, de vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție. Schimbarea membrilor completelor se face în mod excepțional, pe baza criteriilor obiective stabilite de Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(5) Completul de 5 judecători este prezidat de președintele sau vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, atunci când acesta face parte din complet, potrivit alin. (4), de președintele Secției penale sau de decanul de vârstă, după caz.

(6) Cauzele care intră în competența completelor prevăzute la alin. (1) și (2) vor fi repartizate aleatoriu în sistem informatizat.”

11. În versiunea sa actuală, modificată prin Legea nr. 207/2018, articolul 32 din Legea nr. 304/2004 prevede următoarele:

„Art. 32. - (1) La începutul fiecărui an, la propunerea președintelui sau a vicepreședinților Înaltei Curți de Casație și Justiție, Colegiul de conducere aprobă numărul și compunerea completurilor de 5 judecători.

(2) În materie penală, completurile de 5 judecători sunt formate din judecători din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(3) În alte materii decât cea penală, completurile de 5 judecători sunt formate din judecători specializați, în funcție de natura cauzelor.

(4) Judecătorii care fac parte din aceste completuri sunt desemnați, prin tragere la sorți, în ședință publică, de președintele sau, în lipsa acestuia, de unul dintre cei 2 vicepreședinți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție. Schimbarea membrilor completurilor se face în mod excepțional, pe baza criteriilor obiective stabilite de Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(5) Completul de 5 judecători este prezidat de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, de unul dintre cei 2 vicepreședinți sau de președinții de secție atunci când aceștia fac parte din complet, desemnați potrivit alin. (4).

(6) În cazul în care niciunul dintre aceștia nu a fost desemnat să facă parte din completurile de 5 judecători, completul este prezidat, prin rotație, de fiecare judecător, în ordinea vechimii în magistratură a acestora.

(7) Cauzele care intră în competența completurilor de 5 judecători sunt repartizate aleatoriu în sistem informatizat.”

12. Articolele 28 și 29 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, care reglementează completurile de 5 judecători din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, în forma modificată și completată prin Hotărârea Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 24 din 25 noiembrie 2010, prevăd următoarele:

„Articolul 28 - (1) În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează 4 complete de 5 judecători, cu competența de judecată prevăzută de lege.

(2) La începutul fiecărui an, în materie penală se stabilesc două complete de 5 judecători formate numai din judecători din cadrul Secției penale, iar în alte materii decât cea penală se stabilesc două complete de 5 judecători formate din judecători din cadrul Secției civile și de proprietate intelectuală, Secției comerciale și Secției de contencios administrativ și fiscal.

(3) Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție prezidează completul de 5 judecători.

(4) În lipsa președintelui, completul este prezidat de vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(5) În lipsa președintelui și a vicepreședintelui, completul este prezidat de un președinte de secție desemnat în acest scop de președintele sau, în lipsa acestuia, de vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Articolul 29 - (1) În scopul stabilirii celor două complete de 5 judecători în materie penală, președintele sau, în lipsa acestuia, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție desemnează anual, prin tragere la sorți, în prezența membrilor colegiului de conducere și a președinților de secții, câte 4 judecători din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru fiecare dintre cele două complete.

(2) În scopul stabilirii celor două complete de 5 judecători în alte materii decât cea penală, președintele sau, în lipsa acestuia, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție desemnează, în condițiile prevăzute la alineatul (1), judecătorii din componența acestor complete.

(3) Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție stabilește anual reprezentativitatea secțiilor în compunerea completelor prevăzute la alineatul (2) și aprobă compunerea completelor de 5 judecători.

(4) La tragerea la sorți din anul următor nu vor participa judecătorii anterior desemnați, până la asigurarea desemnării tuturor judecătorilor.

(5) În condițiile prevăzute la alineatele (1)-(4), se stabilesc câte 4 judecători supleanți pentru fiecare complet.”

13. Articolele 28 și 29 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în forma modificată și completată prin Hotărârea Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 3 din 28 ianuarie 2014 prevăd următoarele:

„Articolul 28 - (1) În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează complete de 5 judecători, cu competența de judecată prevăzută de lege.

(2) La începutul fiecărui an, în materie penală se stabilesc complete de 5 judecători formate numai din judecători din cadrul Secției penale, iar în alte materii decât cea penală se stabilesc două complete de 5 judecători formate din judecători din cadrul Secției I civile, Secției a II-a civile și Secției de contencios administrativ și fiscal.

(3) Numărul completelor de 5 judecători în materie penală se aprobă anual de Colegiul de conducere, la propunerea președintelui Secției penale.

(4) Completurile de 5 judecători sunt prezidate, după caz, de președintele, vicepreședinții, președintele Secției penale sau decanul de vârstă.

Articolul 29 - (1) În scopul stabilirii completelor de 5 judecători în materie penală, președintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție desemnează anual, prin tragere la sorți, în ședință publică, câte 4 sau, după caz, câte 5 judecători din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru fiecare complet.

(2) În scopul stabilirii celor două complete de 5 judecători în alte materii decât cea penală, președintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție desemnează, în condițiile prevăzute la alineatul (1), judecătorii din componența acestor complete.

(3) Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție stabilește anual reprezentativitatea secțiilor în compunerea completelor prevăzute la alineatul (2) și aprobă compunerea completelor de 5 judecători, în cazul completelor de 5 judecători în materie penală, la propunerea președintelui Secției penale.

(4) La tragerea la sorți pentru anul următor nu vor participa judecătorii desemnați în anul anterior.

(5) În condițiile prevăzute la alineatele (1)-(3), se stabilesc câte 4 sau, după caz, câte 5 judecători supleanți pentru fiecare complet.”

II. SITUAȚIA DE FAPT, ACȚIUNEA PRINCIPALĂ ȘI ÎNTREBAREA PRELIMINARĂ

14. Printr-o acțiune disciplinară înregistrată pe rolul Secției pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii, Inspekția Judiciară a solicitat ca, prin hotărârea ce se va pronunța, să se dispună aplicarea uneia dintre sancțiunile prevăzute de articolul 100 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pârâtei CY, judecător în cadrul Curții de Apel București, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prevăzute de articolul 99 litera o) din Legea nr. 303/2004, și anume „nerespectarea dispozițiilor privind atribuirea aleatorie a cauzelor”. Circumstanțele concrete ale săvârșirii abaterii disciplinare din speță sunt descrise în cuprinsul trimiterii preliminare.¹
15. Printr-o hotărâre din 2 aprilie 2018, Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară exercitată de Inspekția Judiciară împotriva pârâtei judecător CY și, în baza articolului 100 litera e) din Legea nr. 303/2004, a aplicat acesteia sancțiunea disciplinară constând în „excluderea din magistratură”, pentru săvârșirea abaterii disciplinare menționate anterior.
16. De asemenea, printr-o încheiere pronunțată la data de 28 martie 2018, instanța disciplinară a respins, ca inadmisibilă, cererea de intervenție accesorie în interesul pârâtei, formulată de Asociația „Forumul Judecătorilor din România”.
17. Împotriva încheierii din 28 martie 2018 pronunțate de Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii au declarat recurs Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și CY, iar dosarul a fost înregistrat la Înalta Curte de Casație și Justiție („ÎCCJ”), fiind repartizat aleatoriu la Completul de 5 judecători - Civil 2, în componerea stabilită prin tragere la sorți, efectuată la data de 30.10.2017, aprobată prin Hotărârea Colegiului Înaltei Curți de Casație și

¹ A se vedea punctul 3 din decizia de trimitere

Justiție nr. 68 din 2 noiembrie 2017. De asemenea, împotriva hotărârii din 2 aprilie 2018 pronunțate de Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a declarat recurs CY, iar dosarul a fost înregistrat la ÎCCJ, fiind repartizat aleatoriu la Completul de 5 judecători - Civil 2, în aceeași compunere descrisă anterior. Prin încheierea de ședință din 22 octombrie 2018, a fost dispusă conexarea celor două dosare, considerându-se că există o strânsă legătură între ele.

18. La 7 noiembrie 2018, Curtea Constituțională a pronunțat decizia privind desemnarea completurilor de cinci judecători ai ÎCCJ (denumită în continuare „decizia din 7 noiembrie 2018”).²
19. În decizia din 7 noiembrie 2018, Curtea Constituțională s-a pronunțat cu privire la o cerere formulată de primul-ministru al Guvernului în vederea soluționării unui conflict de natură constituțională dintre Parlament și ÎCCJ. Primul-ministru a considerat că, odată cu Legea nr. 255/2013, confirmată și clarificată prin modificările adoptate în 2018, toți membrii completurilor de cinci judecători din cadrul ÎCCJ trebuie să fie desemnați prin tragere la sorți. Cu toate acestea, în practica sa și în conformitate cu regulamentul său intern, ÎCCJ, care dă o interpretare diferită dispozițiilor aplicabile, a considerat că un membru este desemnat de drept în completuri (președintele Curții, vicepreședintele Curții sau președintele secției) și a aplicat tragerea la sorți numai în cazul celorlalți patru membri. Primul-ministru a considerat că, în felul acesta, ÎCCJ a refuzat să aplice o lege adoptată de Parlamentul României și că și-a arogat competențe care aparțineau unei alte autorități publice.
20. În decizia din 7 noiembrie 2018, Curtea Constituțională a constatat existența unui conflict juridic de natură constituțională între Parlament, pe de o parte, și ÎCCJ, pe de altă parte, generat de hotărârile ÎCCJ, începând cu Hotărârea nr. 3/2014, potrivit cărora au fost desemnați prin tragere la sorți doar 4 din cei 5 membri ai completurilor de 5 judecători, contrar celor prevăzute de art. 32 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, astfel cum a fost modificat și completat prin

² Decizia Curții Constituționale a României nr. 685 din 7 noiembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial nr. 1021 din 29 noiembrie 2018. Comisia își permite să anexeze o traducere informală, în limba engleză, a acestei decizii, pe care a primit-o de la autoritățile române în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare ([anexa A.1](#)).

Legea nr. 255/2013. Curtea Constituțională a considerat astfel că interpretarea legislației aplicabile reținută de ÎCCJ nu este corectă. În opinia Curții Constituționale, această situație a interferat cu rolul Parlamentului de unică autoritate legislativă și a nesocotit dreptul justițiabililor la un proces echitabil.

21. În aceste condiții, prin decizia din 7 noiembrie 2018 s-a dispus ca ÎCCJ să procedeze de îndată la desemnarea prin tragere la sorți a tuturor membrilor completurilor de 5 judecători, cu respectarea art. 32 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, astfel cum a fost modificat și completat prin Legea nr. 207/2018.
22. Având în vedere această decizie a Curții Constituționale, la 9 noiembrie 2018, în temeiul Hotărârii Colegiului de conducere al ÎCCJ nr. 137 din 8 noiembrie 2018, au fost desemnați, prin tragere la sorți, membrii completurilor de 5 Judecători pentru anul 2018.
23. Ulterior, ca urmare a publicării deciziei Curții Constituționale din 7 noiembrie în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1021 din 29 noiembrie 2018, prin Hotărârea nr. 1367 din 5 decembrie 2018 a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii au fost emise norme „care să asigure conformarea cu exigențele expuse în Decizia nr. 685 din data de 7 noiembrie 2018 a Curții Constituționale a României”.
24. Pentru a se conforma Hotărârii nr. 1367 din 5 decembrie 2018 a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, completul investit cu soluționarea cauzei, în componerea stabilită prin Hotărârea nr. 137 din 8 noiembrie 2018 a Colegiului de Conducere al ÎCCJ, a dispus, prin încheierea din 10 decembrie 2018, scoaterea de pe rol a cauzei în vederea repartizării aleatorii unui complet, în componența ce va fi stabilită, prin tragere la sorți, potrivit regulilor aprobate de Consiliul Superior al Magistraturii prin hotărârea sus-menționată.
25. La data de 13 decembrie 2018, la sediul ÎCCJ, a avut loc tragerea la sorți pentru desemnarea membrilor completurilor de 5 Judecători pentru anul 2018, în conformitate cu Hotărârea nr. 1367 din 5 decembrie 2018 a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii.

26. Dosarul conținând cauzele conexe din prezentul litigiu a fost repartizat aleatoriu Completului de 5 Judecători - Civil 3 - 2018 (prezentul complet care a formulat trimiterea preliminară).
27. În cursul litigiului din fața prezentului complet, recurenta CY a invocat, printre altele, excepția nelegalei compunerii a completurilor de judecată (apreciind că dosarul ar fi trebuit trimis la completul de judecată constituit pentru anul 2019), precum și excepția de nelegalitate a hotărârilor nr. 1367 din 5 decembrie 2018 și nr. 1535 din 19 decembrie 2018 ale Consiliului Superior al Magistraturii - Secția pentru judecători și a hotărârilor nr. 2/2019, nr. 157/2018 și nr. 153/2018 ale Colegiului de Conducere al ÎCCJ.
28. De asemenea, în acest context, recurenta CY a depus la dosar și o cerere de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare, cu privire la o serie de întrebări, dintre care instanța de trimitere a reținut numai două, pe care le-a reformulat într-o singură întrebare.
29. În esență, obiectul întrebării reținute de instanța de trimitere vizează aspectul depășirii de către Curtea Constituțională a competenței sale, prin adoptarea deciziei din 7 noiembrie 2018. Astfel, recurenta a susținut că, dacă cele două autorități - Curtea Constituțională și Consiliul Superior al Magistraturii - nu ar fi intervenit în activitatea instanței supreme, nu ar fi fost afectat principiul continuității completului de judecată, iar cauza ar fi fost corect repartizată unuia dintre completurile de 5 judecători formate, conform articolului 32 din Legea nr. 304/2004, în anul 2019. Recurenta a arătat, de asemenea, că întrebarea formulată vizează o chestiune de principiu referitoare la legalitatea constituirii completurilor de judecată de 5 judecători la instanța supremă și, dacă instanța europeană va decide că intervenția Curții Constituționale și, în subsidiar, a Consiliului Superior al Magistraturii, asupra activității ÎCCJ a fost neconformă normelor europene la care România a aderat, judecata va fi reluată în fața unui complet legal constituit, în raport cu decizia instanței europene.
30. În aceste condiții, instanța de trimitere a ajuns la concluzia că soluționarea litigiului cu care este sesizată depinde de interpretarea dreptului Uniunii invocat de recurentă

și, în consecință, a hotărât să adreseze Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană, articolul 19 alineatul (1) din același tratat și articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie interpretate în sensul că se opun intervenției unei curți constituționale (organ care nu este, potrivit dreptului intern, instanță de judecată) cu privire la modalitatea în care instanța supremă a interpretat și aplicat legislația infraconstituțională în activitatea de constituire a completurilor de judecată?”

III. ANALIZA JURIDICĂ

31. Întrebarea preliminară se referă la evaluarea deciziei Curții Constituționale din 7 noiembrie 2018 referitoare la completurile de cinci judecători din cadrul ÎCCJ din perspectiva respectării independenței jurisdicționale.³ Comisia consideră că este util să reformuleze întrebarea după cum urmează:⁴ Cerința de independență a instanțelor consacrată la articolul 19 alineatul (1) din TUE, interpretat în lumina articolului 47 din cartă, se opune ca o instanță națională, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, să fie obligată, în temeiul dreptului național, să respecte o decizie a curții constituționale a statului membru al instanței naționale atunci când această decizie a fost pronunțată în urma unei proceduri care a fost inițiată nu de una dintre părțile la procedura în fața instanței menționate, ci de un organ al statului membru în cauză?
32. Potrivit aprecierii instanței de trimitere, Curtea Constituțională nu este o instanță de judecată, nefăcând parte, de altfel, potrivit Constituției României, din autoritatea judecătorească. Astfel, în numirea membrilor Curții Constituționale, factorul politic joacă un rol important. Prin urmare, faptul că deciziile Curții Constituționale sunt obligatorii pentru instanța de trimitere poate avea un impact negativ cu privire la independența justiției. În aceste condiții, se pune problema dacă dreptul Uniunii se opune ca, într-o situație precum cea din speță, activitatea instanței supreme dintr-un

³ Trebuie menționat că o întrebare preliminară similară celei din prezenta cauză a fost adresată Curții de Justiție de către Înalta Curte de Casație și Justiție și în cauza C-357/19 Euro Box Promotion (a se vedea cea de-a doua întrebare preliminară formulată în acea cauză).

⁴ În ceea ce privește menționarea, în cuprinsul întrebării preliminare, a Articolului 2 TUE, trebuie subliniat că, potrivit jurisprudenței Curții, articolul 19 TUE concretizează valoarea statului de drept afirmată la articolul 2 TUE.

stat membru să poată fi controlată și sancționată prin intervenția unui organ de natura Curții Constituționale a României.⁵

33. Pentru o instanță, precum ÎCCJ, obligativitatea deciziilor unei curți constituționale nu afectează, în sine, independența jurisdicțională a instanței în cauză, cu condiția ca, la rândul său, curtea constituțională să fi fost înființată și să funcționeze în conformitate cu cerințele articolului 47 din cartă, și anume ca „[o] instanță[ă] [judecătorească] independent[ă] și imparțial[ă], constituită în prealabil prin lege”.
34. Articolele 142-147 din Constituția României instituie Curtea Constituțională drept organ cu caracter jurisdicțional având drept obiectiv asigurarea respectării Constituției.
35. Instanța de trimitere nu menționează nicio împrejurare din care ar rezulta că cerințele independenței și imparțialității nu sunt îndeplinite de Curtea Constituțională. În particular, modul de desemnare a membrilor, durata mandatului lor și garanțiile de independență par să îndeplinească cerințele care decurg din articolul 19 alineatul (1) din TUE, interpretat din perspectiva articolului 47 din cartă. În conformitate cu articolul 142 din Constituție, trei dintre cei nouă judecători ai Curții Constituționale sunt numiți de Camera Deputaților, trei de Senat și trei de Președintele României. Aceștia sunt numiți pentru un mandat de nouă ani, care nu poate fi reînnoit. Judecătorii Curții Constituționale aleg, prin vot secret, președintele acesteia, pentru o perioadă de 3 ani. Potrivit articolului 143, judecătorii Curții Constituționale trebuie să aibă pregătire juridică superioară, înaltă competență profesională și o vechime de cel puțin 18 ani în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior. Articolul 144 stabilește incompatibilități stricte care vizează garantarea independenței, care este prevăzută în termeni foarte clari la articolul 145.
36. Trimiterea preliminară nu cuprinde nicio informație care să sugereze că, în general sau în ceea ce privește cazul concret al deciziei privind completurile de cinci judecători din cadrul ÎCCJ, Curtea Constituțională nu ar fi acționat ca o instanță independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege, astfel cum se

⁵ A se vedea, în special, punctele 70-73, 92 și 94 din decizia de trimitere

prevede în dispozițiile citate din Constituție, sau că membrii săi nu ar fi respectat imparțialitatea subiectivă și obiectivă impusă de articolul 47 din cartă.

37. Comisia ar dori să amintească, de asemenea, faptul că Curtea Constituțională a acționat în limitele competențelor sale și, în special, ale atribuției care îi este conferită prin articolul 146 litera e) din Constituția României, potrivit căruia aceasta „soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a primului-ministru sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii”. Comisia observă că punctele 116-137 din decizia Curții Constituționale sunt consacrate chestiunii admisibilității cererii primului-ministru și, în special, răspunsului la întrebarea dacă respectiva cauză privește un „conflict juridic de natură constituțională”. Curtea Constituțională a concluzionat că cererea este admisibilă, dar nu a luat această decizie decât în urma unui lung raționament, apreciind că respectivul conflict vizează un comportament grav ce contravine ordinii constituționale și că nu există alte mecanisme care să permită soluționarea acestuia.
38. De altfel, trebuie remarcat că Curtea Constituțională nu a dat deciziei sale decât un efect prospectiv, în conformitate cu limitele stabilite la articolul 147 alineatul (4) din Constituția României.
39. În aceste condiții, nu pare să fie necesar, în ceea ce privește prezenta cauză privind o cerere de decizie preliminară, să se exprime o poziție cu privire la temeinicia interpretărilor divergente ale articolului 32 din Legea nr. 304/2004 elaborate de Curtea Constituțională și, respectiv, de instanța de trimitere. Aceasta este o chestiune de drept intern a cărei soluționare este de competența instanțelor naționale, cu respectarea dreptului Uniunii.
40. Având în vedere cele de mai sus, Comisia consideră că ar trebui să se răspundă la întrebarea preliminară în sensul că cerința de independență a instanțelor consacrată la articolul 19 alineatul (1) din TUE, interpretat în lumina articolului 47 din cartă, nu se opune ca o instanță națională, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, să fie obligată, în temeiul dreptului național, să respecte o decizie a curții constituționale a statului membru al instanței naționale, atunci când această decizie a fost pronunțată în urma unei proceduri care a fost inițiată nu de una dintre părțile la

acțiunea aflată pe rolul instanței menționate, ci de un organ al statului membru în cauză.

IV. CONCLUZII

Având în vedere toate considerațiile de mai sus, Comisia are onoarea de a propune Curții să răspundă la întrebarea preliminară după cum urmează:

„Cerința de independență a instanțelor consacrată la articolul 19 alineatul (1) din TUE, interpretat în lumina articolului 47 din cartă, nu se opune ca o instanță națională, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, să fie obligată, în temeiul dreptului național, să respecte o decizie a curții constituționale a statului membru al instanței naționale, atunci când această decizie a fost pronunțată în urma unei proceduri care a fost inițiată nu de una dintre părțile la acțiunea aflată pe rolul instanței menționate, ci de un organ al statului membru în cauză.”

Hannes KRÄMER

Martin WASMEIER

Ion ROGALSKI

Agenți ai Comisiei